

Finansiella instrument är alla typer av instrument som är avsedda för handel på värdepappersmarknaden. Dessa kan delas in i komplexa och icke komplexa instrument. Innan du handlar med ett finansiellt instrument är vi skyldiga att försäkra oss om att du har tillräcklig kunskap och erfarenhet för att förstå egenskaperna och riskerna med instrumentet. Nedan hittar du information om de viktigaste egenskaperna och riskerna hos en typ av instrument som du visat intresse för. Om du inte har tillräcklig kunskap och erfarenhet är vår rekommendation att du inte handlar med detta instrument.

Introduktion

En aktietermin är ett så kallat derivatinstrument, vars värde är kopplat till utvecklingen för en underliggande aktie eller ett aktieindex. Aktieterminer kan användas för att spekulera i en upp- eller nedgång för en specifik aktie eller ett aktieindex, men även för att skydda ett befintligt aktieinnehav mot en kursnedgång eller för att låsa in vinster. Aktieterminer klassas som komplexa finansiella instrument.

En aktietermin är ett avtal om en framtida aktieaffär och har alltid en fastställd löptid. Användningen av aktieterminer bygger på en viss förväntan om hur priset på den underliggande tillgången kommer att utvecklas under en viss tidsperiod. Investerares som har en positiv marknadstro kan köpa aktier på termin, medan investerare som har en negativ marknadstro istället kan sälja aktier på termin.

Terminens värde baseras på den underliggande tillgången, men kan också påverkas av andra faktorer, såsom återstående löptid, förändringar i räntenivåer samt utdelningar i underliggande tillgång.

Vid handel med aktieterminer krävs att du kan ställa säkerheter. Säkerheterna utgörs av tillgångar på din depå eller på det konto som är anslutet till depån. I takt med att priset på den underliggande tillgången eller volatiliteten förändras kan även kravet på säkerhet ändras.

Olika derivatinstrument skiljer sig åt när det gäller risknivå och vad som påverkar det ekonomiska utfallet. Därför är det viktigt att du förstår vad som gäller för just det instrument du ska handla med.

Så fungerar aktieterminer

En aktietermin eller aktieindextermin är ett avtal mellan två parter som innebär att både köpare och säljare förbinder sig att köpa respektive sälja underliggande aktier eller aktieindex till ett på förhand avtalat pris, med leverans eller kontantavräkning vid en angiven tidpunkt i framtiden.

Köparen ingår genom terminskontraktet en lång position som ökar i värde om kursen på den underliggande tillgången går upp, medan säljaren ingår en kort position som ökar i värde om kursen på tillgången går ned.

En aktietermin kan användas för ett mer effektivt utnyttjande av kapital, då det bland annat går att försäkra sig om ett framtida pris genom att köpa eller sälja aktier eller aktieindex på termin. Till skillnad från ett vanligt aktieköp är det först när terminen löper ut som betalning av aktierna sker. Kapitalet är därmed tillgängligt fram till terminens lösendag. Värdet på den säkerhet som både köpare och säljare måste ställa är mindre än värdet på terminspositionen. Terminer kan därmed sägas ge möjlighet till en hävstångseffekt för investeraren.

Terminer kan handlas som forwards eller futures. Skillnaden består i hur avräkningen sker, det vill säga när terminsinnehavaren får betalt eller betalar beroende på om positionen gett vinst eller förlust. En future är en termin med daglig avräkning, medan en forward har betalning och leverans på slutdagen. Vanligast är att forwards används för aktieterminer och futures för indexterminer. För indexterminer tillämpas alltid kontant avräkning, vilket innebär att ingen fysisk leverans av underliggande tillgång sker.

En aktietermin är ett avtal mellan två parter och kan inte överlåtas fritt.

För vem passar aktieterminer?

Terminer kan användas vare sig du har en positiv eller negativ marknadstro. Genom att köpa aktier på termin kan du kurssäkra aktiernas inköpspris fram till en viss tidpunkt, till exempel i väntan på ett framtida kapitaltillskott. Att köpa aktier på termin kan också vara ett sätt att binda mindre kapital i investeringen än motsvarande aktieköp när du har en positiv marknadstro. Genom att sälja ett aktieinnehav på termin kan du skydda dina aktier mot ett befarat tillfälligt kursfall. Placerare som har en negativ marknadstro kan också sälja aktier på termin i spekulativt syfte, för att få avkastning i nedåtgående marknad.

Handel med aktieterminer

Aktieterminer handlas på en reglerad marknad/börs med ett fastställt regelverk. För att handla med aktieterminer behöver du en depå och ett likvidkonto. Du måste också teckna ett derivathandelsavtal, vilket du gör genom SEB.

Risk

När det gäller derivatinstrument innefattar begreppet risk sannolikheten för att instrumentet ska minska i värde. En högre risk medför ofta större möjlighet till en hög avkastning, men ökar samtidigt risken att förlora pengar.

Risken kan variera kraftigt mellan olika derivatinstrument och olika kombinationer av dessa. Aktieterminer kan användas för att undvika den risk som ligger i en framtida aktiekursförändring, men också för spekulation med målet att öka värdet i investeringen. Väljer du att använda aktieterminer i spekulativt syfte tar du en högre risk.

Risken vid handel i terminer är att underliggande aktie eller aktieindex rör sig i fel riktning i förhållande till det antagande om kursutvecklingen som gjordes när affären ingicks. För köparen av en termin innebär det en förlust om underliggande aktie eller aktieindex sjunker i värde, medan det för säljaren av en termin innebär en förlust om underliggande aktie eller aktieindex ökar i värde.

Aktieterminer kan handlas fram till och med att instrumentet förfaller. En eventuell förlust kan på så sätt begränsas och instrumentet kan även stängas under perioden.

Kostnader

När du handlar med aktieterminer betalar du ett kurtagage och en clearingavgift som beräknas på ditt investerade belopp. Vid handel med aktieindexterminer tas clearingavgiften ut per kontrakt. Kurtagage utgår även vid lösen av en termin.

i Tänk på att:

- Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. Värdet på finansiella instrument kan både öka och minska och det är inte säkert att du får tillbaka hela det investerade kapitalet.
- För att handla med dessa instrument ska du själv sätta dig in i de avtal och villkor som gäller för handel med finansiella instrument. Vilket avtal som tillämpas beror på vilket instrument du ska handla i.
- Vissa instrument förutsätter att du är skyldig att leverera betalningar i framtiden. Det är viktigt att du har beredskap att möta dina åtaganden.
- Kontrollera uppgifterna på avräkningsnotan samt annan rapportering kring dina innehav och reklamera omgående eventuella fel.
- Bevaka löpande värdeförändringen på dina innehav och positioner.
- Du är själv ansvarig för att vidta de åtgärder som krävs för att minska risken för förluster.
- Be alltid om kompletterande marknadsföringsmaterial eller ytterligare information som närmare beskriver det finansiella instrument som du är intresserad av.

Erfarenhetsfrågor

Hur lång erfarenhet har du av att använda denna typ av instrument?

- Ingen erfarenhet
 Under 1 år
 1 till 5 år
 Mer än 5 år

Vilket är det genomsnittliga beloppet för dina affärer i denna typ av instrument?

- Upp till 50 000
 Upp till 100 000
 Upp till 250 000
 Upp till 500 000
 Över 500 000

Ungefär hur många affärer per år har du gjort i denna typ av instrument?

- Upp till 2
 Upp till 5
 Upp till 10
 Fler än 10

Kunskapsfrågor

1. Vad kännetecknar en aktietermin?

- A) En aktietermin har ingen fastställd löptid
B) En aktietermin har alltid en fastställd löptid
C) Löptiden på en aktietermin kan förändras efter att avtalet ingicks

2. Vad skiljer ett aktieköp på termin från ett vanligt aktieköp?

- A) När du köper aktier på termin betalar du för aktierna först när terminen löper ut
B) När du köper aktier på termin binder du mer kapital i investeringen än vid motsvarande aktieköp
C) Handel med aktieterminer sker inte via börsen

3. Vad påverkar ett terminskontrakts värde?

- A) Betald premie
B) Den underliggande tillgångens värde
C) Volatiliteten i underliggande tillgång

4. Om du ingår ett terminsavtal så...

- A) ...har du rätten att köpa/sälja underliggande aktier till förutbestämt pris
B) ...är du skyldig att köpa/sälja underliggande aktier till förutbestämt pris
C) ...är båda parter skyldiga att köpa/sälja underliggande aktier till förutbestämt pris

5. Vad kännetecknar en Forward?

- A) Att avräkning sker på slutdagen
B) Att avräkning sker om aktiekursen når en viss nivå
C) Att avräkningen sker dagligen

6. Vad kännetecknar en Future?

- A) Att avräkning av vinst eller förlust sker om aktiekursen når en viss nivå
B) Att avräkning av vinst eller förlust sker på slutdagen
C) Att avräkning av vinst eller förlust sker dagligen

7. Vilket påstående är korrekt?

- A) Om du har en positiv marknadstro kan du köpa aktier på termin
B) Om du har en negativ marknadstro kan du köpa aktier på termin
C) Terminer lämpar sig endast för investerare med en negativ marknadstro